

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ג ניסן תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות מח
דף היומי בהלכה: מסימן י"ד סעיף ד' עד תחילת סימן ט"ו.

מוסר: חפץ חיים - כלל ח' אות ג' עד אות ה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פ"ב 'וכאשר נחקור' עד פרק ג' 'וטרדת הנפש להקדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הבחור קיבל 'מרשם' ממרן זצ"ל: סוכריה כל בוקר | "כך ניצלתי מאקדחו של המחבל"
מדוע קינא מרן הגראי"ל זצ"ל בבעלי מפעל בטון בהודו? | 2386

הסיפור היומי

באותו בוקר השכים רבי דוד ומיהר לתחנת קו 11
כדי 'לתפוס' את ה'תנור ראשון' כדרכו, אך להוותו
כשהגיע האוטובוס הבחין שהמושב שמאחורי
הנהג כבר תפוס, והאוטובוס כולו 'פסול' לנסיעה...

ממצה מהודרת לנסיעה מהודרת

'תנור ראשון' שביום.

המאפייה ממוקמת היתה באזור התעשייה שבשכונת 'גבעת שאול', ולכך היה על הצדיק לעשות את דרכו בשעה מוקדמת מאוד משכונת 'שערי חסד' הרחוקה עד גבעת שאול. האוטובוס היחיד שקישר בין שתי השכונות הללו היה קו מס' 11, שהסתובב בין שכונות רבות ובין היתר הגיע גם לגבעת שאול.

אולם, היתה לו לר' דוד 'חומרא' מיוחדת במצות שמירת העיניים, שהיה נוהג סלסול בעצמו בכל פעם שעלה לאוטובוס להתיישב במושב שמאחורי הנהג בדווקא! מכל מושבי האוטובוס הרבים לא מצא לו ר' דוד מקום מהודר ומתאים לשיבה כי אם מאחורי הנהג בלבד, שם יכול היה להיזהר ממכשולות. ובאם הבחין שאותו מקום שאחורי הנהג כבר תפוס, היה ממתין לאוטובוס הבא.

והנה באותו בוקר השכים רבי דוד והזדרז להגיע אל תחנת קו 11 עם שחר, כדי להגיע במהרה אל המאפייה, שם יוכל 'לתפוס' לו את 'תנור ראשון' כדרכו. אך להוותו כשהגיע האוטובוס הבחין

זה עתה סיימנו שבעת ימים של אכילת מצות, כשרות למהדרין מן המהדרין במיטב הדקדוקים. עתה, בשבוע בין הזמנים שלפתחנו, מגיע תורה של מצוות 'נסיעה כשרה', שכל המרבה להדר בה הרי זה משובת. והנה סיפור מיוחד הקושר בין שתי מצוות אלו.

וכך מספר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

אחד מגדולי הצדיקים שבירושלים קרתא דשופריא בדור שלפנינו, היה הגה"צ רבי דוד בהר"ן זצוק"ל, מחשובי וותיקי תושבי שכונת 'שערי חסד' המעטירה, שהיה מפורסם בירושלים בהנהגותיו הקדושות, ובחומרותיו הגדולות בכל דבר וענין למהדרין מן המהדרין!

בסדרי אפיית המצות של פסח, היתה לו לר' דוד חומרא ישנה מקדמת דנא, להשתמש אך ורק במצות שנאפו בתנור ראשון בלבד, שכידוע יש בהם יותר הידור משאר המצות. לצורך כך היה עליו להופיע בשערי מאפיית המצות בשעה מוקדמת מאוד, כדי 'לתפוס' את תחילת היום במאפייה, ולקבל את מצותיו מאפיית

האמצעים!... עדיף לי לאכול מצות רגילות ללא ההידור של 'תנור ראשון', ולא ליפול חלילה בפגם העיניים ולהילכד ברשת שפורש היצר הרע לחטוף את העיניים של איש ישראל קודש! בכל שנה אוכל אני מצות מהודרות של 'תנור ראשון', והשנה אוכל מצות מהודרות של "שמירת העיניים". המתין אפוא ר' דוד עוד שעה ארוכה בתחנה, עד שהגיע 'אוטובוס כשר' שניתן לשבת בו מאחורי הנהג כמנהגו בקודש!

למותר לציין שלא הפסיד ר' דוד באיחורו באותו יום ולא כלום, ובאורח פלא לא הגיע אף אדם באותו יום בבוקר אל המאפייה, ועל אף שהגיע ר' דוד בשעה מאוחרת ביום זכה הוא לקבל את המצות של 'תנור ראשון', וכמו שנאמר (תהלים קמה, יט) "רצון יראיו יעשה!"

ר' דוד שהמושב שמאחורי הנהג כבר תפוס, ואם כן נמצא שכל האוטובוס כולו 'נפסל' לנסיעה, אף שהיה רובו ריק לגמרי בשעה מוקדמת כזו. הוא נאלץ עתה לעמוד בהמתנה ארוכה נוספת בתחנה עד שיגיע האוטובוס הבא ויימצא בו מקום המושב שמאחורי הנהג פנוי.

מלווהו של ר' דוד בדרכו חשש שמחמת האיחור עלולים הם להפסיד את שעת פתיחת המאפייה ולזכות בתנור ראשון, הוא שאל אפוא את ר' דוד אולי ניתן פעם אחת לוותר על 'חומרת הידור' זו ולעלות כך על כל אוטובוס שיבוא, שהרי מפסידים הם כבר את כל המצות של 'תנור ראשון'!

חיך רבי דוד הצדיק ואמר: המטרה איננה מקדשת את

הסיפור היומי

האברך התיירא מאוד, כי לא היה לו את המושב המיוחד לילדים והשוטרים עלולים לקנסו בסכום גדול. הוא ניסה להרגיע את הגוי, אך הלה לא אבה לשמוע מאומה ונכנס לרכבו להמתין למשטרה...

אך לפתע אירע משהו שגרם לגוי להפוך את עורו לחלוטין | סיפור מאת

זעם וכמעט רצה לבלעם חיים, ואילו עתה נשתנה מן הקצה אל הקצה ונהפך לאיש אחר. הם לא כלאו את תמיהתם ושאלוהו מדוע הפך את סברו, ונעשה מאויב לאוהב, מה גם שבאמת הייתה האשמה תלויה בהם.

אמר להם: ראיתי מקודם את היהודי שעצר לכם ולקח עמו את ילדיכם, ומהשיחה ביניכם הבנתי שהוא אינו קרוב משפחה או מכר שלכם. חשבתי לעצמי: 'ראה את היהודי הזה, איש טוב כל כך, שרואה אנשים במצוקה ושם לבו לעזור להם, ואילו אני, מה רע אני, נטפל אל אדם שבסך הכל לא נזהר דיו, וצועק עליו מול אשתו וילדיו המבוהלים ומבקש להסגירם בידי המשטרה'. החלטתי שגם אני רוצה להיות איש טוב, לכן התקשרתי למשטרה והודעתי שאין צורך שיבואו, ויצאתי לעזור לך ככל שידי מגעת. עד כאן המעשה המופלא. ונראה מזה ממש בחוש גודל הכח של הנהגה ישרה, שמשפיעה על אחרים ואפילו על גוי, שיכולים להפכו מקצה אל הקצה מכעסן לאיש חסד. ויש להמליץ בזה הפסוק (משלי טז, ז) 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו', שכאשר הקב"ה מתרצה ממעשי איש המתנהג במידות טובות, גם אויביו ישרים אתו ויתנהגו להיות אוהביו.

(הג"ר מאיר צויבל - גליון 'המאיר'; הובא בליקוט שמואל)

סיפר לי אברך אחד, שנסע פעם בערב שבת עם כל משפחתו לקרית יואל, ומחמת שהייתה השעה מאוחרת נסע במהירות ופגע ברכב אחר וגרם לו היזק גדול. שניהם נעצרו בצד הדרך, ומהרכב האחר יצא גוי שחור, איש מידות, והתחיל לקלל ולגדף בכעס וצעק עליו שהוא אשם, והודיע שהוא מזמין משטרה.

האברך הלז נתיירא מאוד, כי לא היה לו לכל הילדים מושב מיוחד הנדרש לפי חוקי המדינה, ואם יגיעו המשטרה ויבחינו בזה יקנסוהו בסכום גדול. הוא ניסה להרגיע את הגוי ולומר לו שיש לו חבר שיכול לתקן את רכבו בחינם, אך הלה לא אבה לשמוע כלל, ונכנס לרכבו להמתין למשטרה.

בעוד האברך יושב שם ושפתיו מרחשות בתפילה, עבר שם יהודי אחר, וכאשר הבחין בנעשה, עמד ואמר לו שגם הוא נוסע לקרית יואל, ויכול לקחת את הילדים עמו, וכן עשו, העבירו את כל הילדים אל רכבו של איש החסד והוא נסע לדרכו.

עתה רווח לאברך מעט, כי חצי צרה ירדה ממנו. הוא הודה לה' יתברך על חסדו והתפלל להבא. והנה כעבור זמן מועט יצא הגוי מרכבו, ופנה אליו בפנים מסבירות, והתחיל לומר לו: אם תרצה אוכל לעזור לך, כאן אני יכול לתקן וכאן אני יכול להועיל, וכדו'. המה ראו כן תמהו על השינוי המופלא, קודם לכן רתח בחמת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?   שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כשניגש אל המצבה ראה שחרוזות עליה התיבות "כשר לפסח"... אך האותיות נחקקו משמאל לימין - "ח, ס, פ, ל, ר, ש, כ", כמו שכותבים שפות זרות. הוא התפלא מאוד והחליט לחקור את הדבר

"כשר לפסח", ותגד לו שבעלה נולד כיהודי. המשיך ושאל אם גם היא יהודיה, והשיבה שלא. הוסיף ושאל אותה אם כן מה פשרן של אותן שתי תיבות עבריות על המצבה?
השיבה האשה: בעלי אמנם היה יהודי, אבל רחוק מאוד משמירת התורה והמצוות, ואפילו מצוה אחת לא קיים (ל"ע), אך קשר אחד נותר לו ליהדות, בזה שכל שנה בימי תקופת חודש אפריל (להבדיל - ניסן) קנה סוג של עוגות/קרעקערס (מצות), כיון שזכר מסורת אביו שבימים הללו אוכלים קרעקערס אלה.
כאשר מת רציתי להזכיר על המצבה שהוא יהודי, ולא מצאתי ולא ידעתי שום קשר ליהדות, מלבד פרט זה שאכל מצות. לקחתי הקופסא בה מונחים הקרעקערס, ואמרתי לבונה המצבות שיעתיק שתי תיבות אלה כמו שהן מודפסות על הקופסא. וכן עשה...
האיש עמד משתאה לנוכח מה ששמעו אזניו. וישאל את הנכרית אם היא נותנת לו רשות להעביר את בעלה לבית קברות של יהודים. האשה השיבה שאם הוא משלם ההוצאות, אין לה שום התנגדות לזה. מזה רואים עד היכן גדולה מצות אכילת מצות בפסח, שבזכותה בא אדם - שחי כל ימיו כאינו שומר תורה ומצוה - לקבר ישראל!!

(הרב אהרן וויינבערג שליט"א, הובא בגיליון 'דברים של טעם')

סיפר הרה"ח רבי יוסל טשאפניק ע"ה, מעשה נפלא. יהודי פלוני נהג מידי שנה לצאת מספר ימים לחופש במקומות שונים בעולם, המבודדים ומרוחקים מיישוב של אנשים. פעם אחת באחד מימי החופש שלו במקום נידח בכדור העולם, הבחין שיש שם בית החיים. הדבר משך תשומת לבו, בתמהו מי נקבר במקום תוהו שאינו מיושב ביושבי תבל. והחליט לגשת לבית החיים לראות איזה סוג אנשים קבורים שם.
בהתקרבו אל המקום הבחין שזה בית קברות של גוים, אך עינו הבחינה במצבה אחת, שחקוקות עליה אותיות עבריות בלשון הקודש. הוא ניגש אל המצבה וראה שנחרט עליה שתי תיבות: "כשר לפסח"... אך האותיות נחקקו משמאל לימין באופן כזה - "ח, ס, פ, ל, ר, ש, כ", כמו שכותבים שפות זרות משמאל לימין.
החליט לחקור ולדרוש מה זה ועל מה זה. מצבה בבית קברות של גוים ושתי תיבות מכריזות "כשר לפסח", ואיני יודע מה "כשר", המצבה או הנפטר...
הוא קרא שמו של המת החרוט על המצבה, והתחיל לחפש קרובי משפחתו, ואכן הגיע אל אלמנת המת, שהיא גויה גמורה. שאל אותה מדוע חקקו על מצבת בעלה המת שתי תיבות עבריות

נכנסנו למרן עם פתק בו בקשנו לקבל ברכה לגבי קידום במקום עבודה חשוב. הרב הרים את העיניים וביקש שאתן לו יד. ישר הוא אמר: "אתה כהן, מקומך בבית המדרש, המשיח בא"

"רועה נאמן" | יהודים מספרים על רגעים אישיים ומיוחדים בחדרו של מרן שר התורה זצ"ל

כמעט כלום, אני מסביר שוב ושוב והוא לא קולט. אני הייתי בערך בן עשרים והוא גדול יותר, ולא מבין כלום, אבל ידעתי שאם אני לא לומד איתו אף אחד לא ילמד איתו.
שלחתי מכתב לבית מרן זצ"ל, וקיבלתי מכתב בחזרה: "עייין עירובין דף עד תנו לו זו וזו". הרב זצל התכוון לרבי פרידא שלמד עם תלמידו 400 פעמים עד שהיה מבין, ופעם אחת לא הבין חזר שוב על ה-400 פעם ומהשמים נתנו לו גן עדן לכל דורו ואריכות ימים.

נכנסנו למרן עם פתק בו בקשנו לקבל ברכה לגבי קידום במקום עבודה חשוב. הרב הרים את העיניים וביקש שאתן לו יד. ישר הוא אמר: "אתה כהן, מקומך בבית המדרש, המשיח בא". יצאתי משם מרוגש, והיום אני באמת עוסק בתורה ומקומי בבית המדרש.

לפני כ-15 שנה למדתי בישיבה וסידרו לי חברותא שלא מבין

קצרים. כידוע, רבי חיים זצ"ל דרבן לצורת לבוש מסורתית כפי שהיה מקובל בעבר. לכן כשביקשתי את ברכתו לפרנסה, חיך אלי ואמר: "השי"ת ישלח לך פרנסה בריווח ואף תוכל לקנות לילדך חולצות עם שרוולים ארוכים..."

...קמתי מאוחר בבוקר, ובדרכי למניין בסוף זמן תפילה, חשבתי אולי כעת זה הזמן לטלפן לנאמן ביתו שיעביר לו שאלה מסוימת בהלכות תפילה, שהרבה זמן כבר רציתי לשאול. התקשרתי, שאלתי, ובעודי על הקו הוא העביר את השאלה למרן. למרבה ההפתעה, במקום לענות על השאלה הגיב לו מרן: "שיקום כבר בבוקר"...

הייתי אברך צעיר שטרם זכיתי לזש"ק. היינו כמובן בלחץ ונכנסתי אליו וביקשתי ברכה לילדים. הוא נתו בי את מבטו הטהור, ומאחר ואני ג'ינג'י הוא אמר לי ביידיש: "עוד יהיה לך ילדה עם קוקו ג'ינג'י" ... וב"ה זכינו לכך. כאשר יצאתי החוצה היה שם בחור ישיבה שממש בכה (הוא היה לפנינו בתור). הוא אמר לר' חיים שהוא לא מצליח לקום בבוקר לתפילה בשעה מוקדמת. אז ר' חיים אמר לו שיקח/יכין לעצמו סוכריה מידי בוקר וזה מה ישעזור לו לקום.

(JDN)

אני אישית מאוד התחזקתי מזה והמשכתי ללמוד איתו. ואולי זו ברכה לכל מי שמשקיע יותר מהנורמה ללמוד וללמד תורה. כי הם חיינו ואורך ימינו, זכותו יגן עלינו.

נכנסתי לביתו לפני 7 שנים וביקשתי ברכה לזיווג. כשנעמדתי לידו הוא הסתכל עליי ואמר: "תגדל זקן ותתחתן". וכששאלו אותו מה אורך הזקן, ענה: "עד הרצפה"...

היה לו חיך לבבי ונחמדות מדהימה. עם כל גדלותו ושקיעותו בתורה היה נותן יחס לכל יהודי שהיה מבקש להכנס אליו.

לפני כעשרים שנה, נערה אחת בתקופת שידוכים היתה שולחת שאלות למרן זצוק"ל דרך נכדתו לגבי בחורים שאיתם נפגשה. אחת השאלות היתה: "הרבה בחורים מדברים איתי על פרנסה, וזה מפריע לי. אני מחפשת אברך בן תורה שמעונין לשבת וללמוד".

ענה ר' חיים: "הראשון שלא ישאל את השאלה מה יהיה עם הפרנסה - הוא שלך". ואכן לאחר תקופה נפגשה עם בחור שלא העלה את השאלה הזו, וב"ה זכתה להיות אשת דיין תלמיד חכם.

נכנסתי לקו"פ עם ילדי, הילד לבש חולצה עם שרוולים

פרשת השבוע

היהודי שאל את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: "יש לי מפעל בטון בהודו, וגיליתי שרוב הבטון הולך לעבודה זרה - מה עלי לעשות?" אמר לו רבינו: "אני מקנא בך!"

"אל תפנו אל האילים"

שארין לאף אחד, שהתגברת על יצרא דע"ז". הלה התרגש לשמוע הדברים וקיבל ע"ע למכור את חלקו לשותפים, וביקש מרבנו ברכה שאשתו תחזור גם בתשובה. ובירכו רבנו על כך.

חזר לביתו וסיפר לאשתו שבהוראת הרב הוא מכר את כל מה שהיה לו במפעל לשותפיו. שאלה אותו האם את הכל ממש, או שהשאר לעצמו משהו, ואמר לה: "את הכל ממש!" והראה לה את המסמכים. ואמרה לו - "א"כ אני חוזרת בתשובה, כי עד עכשיו חששתי לחזור, כי פחדתי שאתה לא יציב מספיק ולכן אתה חוזר בתשובה, ואני לא רציתי שתם כך לחזור. אבל כעת שאני רואה שאתה רציני עד כדי שהפסדת כסף, אני חוזרת ג"כ בתשובה".

(גיליון שאל אביך ויגדך, אחרי קדושים תשע"ח)

שח בעל המעשה: היה יהודי שהחזרתי בתשובה והתקדם לאט לאט, אבל אשתו בשום אופן לא הסכימה לחזור בתשובה, ואני המשכתי ללמוד עמו כל הזמן.

באחת הפעמים הוא מספר לי שיש לו מפעל לביטון בהודו, והוא גילה שרוב הביטון הולך לעבודה זרה, והשאלה האם מותר לו להמשיך במפעל. אמרתי לו ששאלה כזו צריכים לשאול את רבנו זצ"ל [-מרן הגראי"ל שטיינמן]. נכנסתי עמו לרבנו, ושאל אותו את השאלה.

אמר לו רבנו: "אני מקנא בך". התפלא הלה: "במה הרב מקנא בי?" ואמר לו רבנו: "הנה יצרא דעבודה זרה התבטל, וממילא גם אין שכר למי שמתגבר ולא עובד ע"ז. אבל עתה היחיד בדור שיש לך כעת נסיון ח"ו לעזור לע"ז, ואם אתה מתגבר אתה נוטל שכר

"המחבל כיוון לעברי את אקדחו... קפאתי במקומי מפחד, תוך שבריר שניה הבנתי שאני זקוק לנס גדול מעל דרך הטבע כדי להינצל"

Avshalom Sassoni/Flash90

כך ניצלתי מהפיגוע בפרדס כץ, וגם: 'האוצר היומי' שיסייע לכם עם 'החובות' של מרן

בפיגוע שהתרחש לאחרונה שעבר בפרדס-כץ, התרחשו בס"ד הרבה ניסי הצלה פלאיים. על אחד מהם קראתי בגיליון 'קדושת בתי מקדש מעט'.

אחד הניצולים סיפר: "הייתי ברחוב 'השניים' ולפתע אני רואה מולי את המחבל החמוש. הוא כיוון לעברי את אקדחו במטרה לירות בי. קפאתי מפחד, תוך שבריר שניה הבנתי שאני זקוק לנס גדול מעל דרך הטבע כדי להינצל. החלטתי לקבל על עצמי לא לדבר כלל וכלל בבית הכנסת ובתפילה. המחבל ניסה לירות בי, האקדח לא ירה, מיד התחלתי לברוח ובס"ד נשארתי בחיים. ברור לי שזכות הקבלה שקבלתי על עצמי לא לדבר בבית הכנסת ובתפילה עמדה לי שנשארתי בחיים.

(מ' וייס)

בעקבות הסיפור שפורסם על היהודי שלקח על עצמו את 'החובות' של מרן זצ"ל בפריסה לשבע שנים, כדאי וחשוב לפרסם את העובדה שיש סט ספרים "האוצר היומי" של הוצאת "ניצני הקודש", שבו פרוסים ללימוד יומי של שבע שנים הספרים הבאים: תורה, נ"ך, משנה, תוספתא, דף היומי, ירושלמי, רמב"ם, טור, שו"ע, מדרש רבה, מדרש תנחומא, זוהר, תקוני זוהר, ועוד מספר ספרי מוסר וחסידות.

אני לומד ב"ה בזה כמעט כל יום, ומרגיש סיפוק וזכות גדולים, וכדאי שעוד ועוד יהודים ידעו מזה. "האוצר היומי" קיבל גם את הסכמתו של מרן זצוק"ל.

(ד' לוי)

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מקבל רכילות צריך לבקש מחילה מהאדם שעליו סופרה הרכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

סופרה הרכילות. ויש להבין מדוע? והלא מספר רכילות צריך גם לבקש את מחילת האדם שעליו סיפר, ובמה שונה דין המקבל מדין המספר?

ההסבר שכותבים לכך האחרונים הוא, שאיסור קבלת לשון הרע ורכילות אינו איסור של 'בין אדם לחברו', שכן חברו לא ניזק והצטער מכך. ורק אם מחמת הרכילות ששמע וקיבל, הלך וציער את חברו, או שסיפר את הדבר לאחר, שזה נחשב להיזק - אז צריך לבקש מחילה על הצער וההיזק שגרם לו.

ומטעם זה יש שהוסיף, שאף אסור למקבל הרכילות לבקש מחילה מחברו, כי בבקשתו זו יגרום לו צער ועגמת נפש מכך שדיברו בגנותו. ופעמים שאף יש בזה איסור רכילות, אם חברו יכול להבין מכך מי הוא זה שסיפר עליו את הדברים.

בהלכות רכילות כלל ה סעיף ז - הנלמד היום בסדר הלימוד היומי - כותב החפץ חיים את סדר התשובה למי שמי שעבר וקיבל רכילות:

א. יתחזק להוציא את הדבר מלבו שלא להאמין בו; ואפילו אם קשה עליו הדבר ביותר - יחשוב אולי גרע המספר או הוציא איזה פרט, או שינה בנעימת הדברים וכדו' ובזה שינה את משמעות המעשה מטוב לרע.

ב. יקבל על עצמו שלא לקבל עוד לשון הרע ורכילות על אף אדם מישראל.

ג. יתוודה על עונו.

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מציינים, שהחפץ חיים לא הזכיר כאן שעל מקבל הרכילות לבקש מחילה מהאדם שעליו

האם מותר להשתמש בטלית ובתפילין של חברו ללא ידיעתו?

4. אסור להוציאם מהמקום בו הם מונחים, כיון שיתכן שהבעלים מקפידים שלא יעשו כן. 5. בכל מקרה שיש להניח כי הבעלים מקפידים שלא ייטלום ללא בקשת רשות, (וכפי שמצוי בזמננו בנוגע לתפילין), אסור להשתמש בהם אפילו באופן חד פעמי, כיון ש'שואל שלא מדעת' דינו כגזול. ולדוגמה: אם הטלית והתפילין מונחים במקום מוצנע בבית הכנסת, אסור להשתמש בהם אפילו באופן חד פעמי, אלא אם כן ידוע שהבעלים מסכימים לכך.

[שו"ע יד, ד, ומשנ"ב יג; וראה שם, יד; ביאורים ומוספים דרשו, 27, 28, 29 ר"ו; משנ"ב תרמט, לד]

מותר להשתמש בטלית ובתפילין של חברו ללא ידיעתו, משום שאנו מניחים כי כל אדם מתרצה בכך שיקיימו מצוה בחפציו. והיתר זה, אמור גם ביחס לחפצים השייכים לקטן.

ויש להיתר זה מספר הגבלות: 1. אם הבעלים נמצאים במקום, חובה לבקש את רשותם. 2. אין להשתמש בהם בקביעות, ואפילו במשך מספר ימים, משום שיתכן כי הבעלים מקפידים על כך. 3. לא ישתמשו בהם אנשים רבים בזה אחר זה, משום שבאופן זה מצוי שהם מתקלקלים, וברור כי הבעלים מקפידים שלא יעשו כן.

האם מותר ללמוד בספר פרטי המונה בבית הכנסת ללא בקשת רשות?

תלמוד תורה אינה מוגבלת, ויש לחשוש שהספר יתבלה על ידי שימוש ממושך, וממילא, אסור הדבר אף לזמן קצר. ברם, יש אומרים, שבספר המונח בבית הכנסת, מותר ללמוד ללא בקשת רשות, כיון שהמביא ספר לבית הכנסת, מביאו על דעת כן. אך כמובן, גם כאן קיימת ההגבלה - שאין להוציא את הספר מבית הכנסת אף על מנת ללמוד בו; ובהקשר זה, כתבו ראשונים, שיש תקנה קדומה שלא להוציא ספר של חברו מבית הכנסת ללא רשותו; והרמ"א העתיק תקנה זו בשולחן ערוך.

[שו"ע יד, ד, ומשנ"ב טז; ביאורים ומוספים דרשו 30, 36 ר"ו]

בהמשך לאמור: ההנחה כי אדם מסכים לכך שיקיימו מצוה בחפציו ללא בקשת רשותו, אמורה לגבי מצוה שזמנה מוגדר וקצוב, כגון עיטוף בטלית של חברו, שזמנו מוגבל למשך התפילה.

אולם, כשמדובר במצוה בלתי מוגבלת, אין להניח שאדם מסכים כי ישתמשו בחפציו ללא הגבלה, שהרי הם יתקלקלו; ומאחר ואין קיצבה מסוימת לדבר, אסור לקיים מצוה כזו בחפציו של חברו אפילו במשך זמן מועט.

ולכן, אסור ללמוד בספר של חברו ללא רשותו, שהרי מצות

האם ניתן לקיים את מצות ציצית בטלית השייכת לשותפים?

בהסכמת השותף האחר, וכן קשר בו את חוטי הציצית בהסכמת השותף האחר; אולם, אם השותף האחר אינו מסכים לכך ששותפו ילבש בגד זה, או שאינו מסכים שיקשור בו חוטי ציצית - וכגון בנים שירשו את נכסי אביהם, ובתוכם טלית, והם מקפידים שאף אחד מהם לא ישתמש בירושה לפני חלוקתה ביניהם - אסור לשותף האחר ללבוש את הבגד, או לקשור בו חוטי ציצית, ואם עשה כן, נחשבת המצוה ל'מצוה הבאה בעבירה', וברכתו לבטלה.

[שו"ע יד, ה, משנ"ב יז-יח, וביה"ל ד"ה טלית; ביאורים ומוספים דרשו, 39]

על מצות ציצית נאמר בתורה: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם", לשון רבים, ומכאן למדו חכמינו ז"ל, שבגד בן ארבע כנפות השייך לשותפים, חייב בציצית. ואף אם אחד מהשותפים הוא אשה, או גוי, הפטורים ממצות ציצית - הבגד חייב בציצית, אך אין לברך על לבישתו. ואם השותף הוא קטן - יש אומרים, שניתן לברך על לבישת הבגד, כיון שהוא עתיד לבוא לידי חיוב שגיגדל.

במה דברים אמורים? כשאחד השותפים לובש את הבגד

* השואל בגד בן ארבע כנפות, פטור מלקשור בו חוטי ציצית. ואם הבגד נמצא ברשות השואל שלשים יום רצופים - חייב מדרבנן לקשור בו חוטי ציצית.
* השואל מחבירו טלית למשך תקופה מסוימת, או אף לתפילת שחרית אחת - לדעת רוב הפוסקים, חייב לברך עליה, משום שאנו אומדים את דעת המשאיל, שבכוונתו להקנותה לו במתנה על מנת להחזיר.
* כהן שאין לו טלית ולוקח מחבירו טלית לצורך ברכת כהנים, וכדומה - נחלקו הפוסקים אם מברך עליה, ולכן, ראוי לכוון שלא לקנות את הטלית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שיש לו מנין קבוע בביתו - האם רשאי לקיימו גם בפורים?

להשתתף בקריאת המגילה בבית כנסת זה, כדי שהקריאה תהיה בציבור גדול; אולם, המתפללים דרך קבע בבתי הכנסת הקטנים שבעיר, אינם צריכים ללכת לבית הכנסת הגדול שבעיר. ועם זאת, מי שיש לו מנין קבוע בביתו, לא יקיים את המנין בביתו בפורים, אלא ילך לבית הכנסת לקריאת המגילה, משום 'פרסומי ניסא'.

[שו"ע תרפז, ב, משנ"ב ז, ושעה"צ י]

חובה ללכת לבית הכנסת לקריאת המגילה, מפני ששם מתאספים אנשים רבים, וישנה חשיבות יתירה למצוה הנעשית בפני רבים, כפי שנאמר במשלי: "בָּרַב עִם הַדָּרַת מֶלֶךְ". וככל שהציבור גדול יותר, החשיבות גדולה יותר. ויש לבטל אף לימוד תורה של ציבור כדי ללכת לבית הכנסת על מנת לקרוא בו את המגילה בציבור. והמתפללים דרך קבע בבית הכנסת הגדול שבעיר, עליהם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

כ"ג בניסן | רבי משה ב"ר יוסף מיטראני זצ"ל, המבי"ט, בעל קריית ספר ועוד

בשנת קמ"ט, נקבעה תענית ציבור בפרגא על הפרעות הקשות בימי ממשלת ונצילוס, שבהם הוכו ונהרגו רבים במיתות משונות הי"ד.

ביום זה החלו פרעות תרפ"א בישובי ארץ ישראל (יפו ועוד) ע"י המון ערבי מוסת, שבהם נפצעו נבזזו ונהרגו יהודים רבים הי"ד.

יארצייט:

ש"מ: רבי משה ב"ר יוסף מיטראני זצ"ל, המבי"ט, בעל קריית ספר ועוד.

תרל"ה: רבי אהרן דוד דייטש זצ"ל, בעל גורן דוד.

תרע"ה: רבי אברהם לופטביר זצ"ל, מזורשא, בעל זרע אברהם.

תרפ"ג: רבי ישראל שלום יוסף ב"ר יצחק פרידמן זצ"ל, מבוהוש, בעל פאר ישראל.

ח' לעומר

לא לדבר על אנשים

כתב מרן ה"חפץ חיים": שמעתי על הגאון רבי רפאל המבורגער, בעל מחבר ספר "מרפא לשון", שהתפטר ממשרת הרבנות ארבע שנים לפני פטירתו והיו באים אצלו אנשים יום יום, והיה מקבלם בספר פנים יפות, אך ביקשם שלא ידברו אודות אנשים אחרים. (זכור למרים פרק כו)

נשתדל להקפיד בשיחותינו למעט ככל האפשר בדיבורים על אנשים ובכך נינצל מאיסורי דאורייתא

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il